

meno:

trieda:

úspešnosť:

Podstatné mená – daltonské zadanie pre VIII. ročník

1. Dopln schému. Ku konkrétnym príkladom dopiš druh PM.

<ul style="list-style-type: none"> • zázrak • čas • nádej • smútok	<ul style="list-style-type: none"> • kvety • telo • nôž • lampa	<ul style="list-style-type: none"> • ražniči • želé • dražé • Inge	<ul style="list-style-type: none"> • Vianoce • šaty • sane • Košice	<ul style="list-style-type: none"> • Andrea • Kréta • Poliaci • Váh	<ul style="list-style-type: none"> • dievča • štát • rieka • obec

2. Nesklonné PM. Do tabuľky dopiš význam PM. Označ jedno, ktoré sa **skloňuje**, ostatné sú nesklonné. Použiť môžeš SCS, www.slex.sk, <http://slovníky.korpus.sk>.

defilé	dementi	tofu	renomé	resumé
atašé	jury	fórum	kakadu	avenue

Odpoveď: PM, ktoré skloňujeme: _____

3. Pomnožné PM.

A Vyčiarknite tie PM, ktoré **nie sú** pomnožné.

financie, meniny, deťúrence, periny, plavky, plecica, plávky, čiapky, tepláky, vandrovníci, zbierky, dvere, kiahne, jasle, prsia, d'asna, Sekule, Vráble, pľúca

B Určuj **vzor** pomnožných PM.

Košariská _____
krosná _____
husle _____
traky _____
pľúca _____

kvasnice _____
okuliare _____
Tatry _____
väzy _____
šaty _____

Text 1 Mesto Bojnice

Mesto Bojnice si v roku 2013 pripomína 900. výročie prvej písomnej zmienky o Bojniciach v Zoborskej listine. Bojnice patria medzi lokality s najstarším paleolitickým osídlením na Slovensku. Prví ľudia sa v meste usadili asi pred 100 000 rokmi na mieste dnešného zámku. Neskoršie osídlenie poznáme z okolia Prepoštskej jaskyne. Bojnice sú považované za najvzácnejšiu lokalitu sídla neandertálskeho pračloveka na Slovensku. Paleolitický človek po sebe zanechal množstvo kamenných pracovných nástrojov – driapadlá, škrabadlá, vrtáky, hroty a množstvo úštepov z výroby. Dejiny mesta sú spojené s Bojnickým hradom. Rozvoju Bojníc napomohlo získanie privilégii. Výsady mesta Bojniciam udelil kráľ Ľudovít I. v roku 1366. Okrem mestských slobôd potvrdil právo na jatku, mlyn, kúpele a neskôr i jarmočné právo. V roku 1643 dostali Bojnický zámok do dedičnej držby Pálffyovci. Po získaní panstva sa rod Pálffyovcov snažil o rekatolizáciu obyvateľov. Ako spolupracovníkov si prizval zástupcov reholí - jezuitov a po nich piaristov. S rozmachom hospodárstva sa organizoval cechový systém v meste. Prvý cech utvorili ševci v roku 1653. V meste pôsobili aj iní remeselníci – murári, čižmári, krajčíri, tkáči, farbiari, kožušníci, debnári .... Bojnice sa rozvojom remeselnej výroby zaradili k popredným mestečkám Nitrianskej župy. Dnes sú Bojnice atraktívnym turistickým centrom s ponukou ZOO, kúpeľnou starostlivosťou, múzeom praveku a medzinárodnými festivalmi duchov a strašidiel, ktoré sa už 20 rokov konajú v bojnickom zámku.

(zdroj: www.bojnice.sk, upravené)

4. Čítanie s porozumením:

Označ informáciu, ktorá vyplýva z textu:

- A Mesto Bojnice patrí do Nitrianskeho kraja.
- B V roku 2013 sú Bojnice už 647 rokov mestom.
- C Rod Pálffyovcov je vlastníkom panstva od doby mestských privilégii.
- D Rod Pálffy sa hlásil k evanjelickému náboženstvu.

Označ informáciu, ktorá nie je pravdivá:

- A Prvý cech sa v Bojniciach datuje do 16. s.
- B Bojnice boli jarmočným mestom.
- C Bojnice oslavujú 900 rokov prvej písomnej zmienky.
- D Rod Pálffyovcov sa pri rekatolizačných snahách opieral o jezuitov.

V texte sú tri pomnožné PM. Vyhľadaj ich, urči ich rod a vzor.

--	--	--

5. Nepovinná úloha.

Využi webové stránky : www.e-obce.sk/erby.html a napíš aspoň 10 pomenovaní obcí, ktoré sú pomnožným podstatným menom.

6. Do textu doplň správný tvar PM pani. Nezabudni na pravidlo, že toto podstatné meno skloňujeme len vtedy, ak je samostatné.

Naša _____ učiteľka pre nás pripravila množstvo aktivít ku Dňu Zeme. Tú _____ som nikdy predtým nevidela. _____ Kováriková bola vyradená z konkurzu. _____ vľavo som pomohol s taškou. V divadle som videla _____ oblečené v slávnostných šatách.

7. Pravopis. Rozhodni, či napíšeš malé / veľké písmeno:

Gréci boli prvými (e)___ urópskymi učencami a filozofmi. Doteraz je platný (a)___rchimedov zákon, všetci poznáme (e)___uklidovu a (p)___ytagorovu vetu. Autorom prvej slovenskej básne (p)___roglas je Konštantín (f)___ilozof. Obyvateľ Škótska je (š)___kót, no lakomého človeka tiež pomenujeme (š)___kót. Generálnym tajomníkom (o)___rganizácie (s)___spojených (n)___árodov je Pan Ki-mun. Najhlbším jazerom je (b)___ajkalské (j)___azero a najväčším je (k)___aspické (m)___ore. Matka je matrikárka na (m)___estskom (ú)___rade v (k)___ysuckom (n)___ovom (m)___este. Existujú hrady (č)___ervený, (m)___odry a (b)___iely (k)___ameň.

8. Skloňujeme:

A Rozlišuj pádové prípony - mi/ - ami, - y.

drahokam___, ženam___, salám___, kniham___, kilogram___, dám___, cestam___, dámam___,

B Doplň príponu –ov / -ou. Napíš pravidlo, podľa ktorého si postupoval.

plán___, vôň___, hor___, noh___, lev___, známka___, bicykl___, zámer___, kalendár___

9. Doplň prípony N pl. Nezabudni, že zvieracie PM MR sa skloňujú v sg. podľa vzoru chlap, v pl. podľa vzoru dub / stroj.

divé ps___

hovoriace papagáj___

sťahovavé vták___

bojové kohút___

pestrofarebné kolibrík___

tatranské kamzík___

obrovské dinosaur___

ľadové medved___

polárne sob___

bylinožravé leguán___

10. KVÍZ: odpovedz ÁNO/NIE.

Podstatné mená dedo, strýko, ujo skloňujeme podľa vzoru chlap .	
Skloňuje sa pomnožné PM dvere podľa vzoru stroj?	
Slová múzeum, gymnázium, pódium, akvárium skloňujeme podľa vzoru mesto.	
Je v lokáli sg. vzoru dub primárna a najbežnejšia prípona u ?	
Je podstatné meno penále (pokuta, peňažný trest) nesklonné ?	
Pomnožné PM majú vzory: dub, stroj, chlap, žena, ulica, mesto, srdce.	
Som svojou paňou . Je v tejto vete správny tvar slova pani?	
Pri pomenovaní obce píšeme s veľkým začiatočným písmenom všetky plnovýznamové slová.	
Podstatnými menami sa pomenúvajú vlastnosti a okolnosti deja.	
Platí, že v datíve a lokáli sg. cudzie slová pri vzore žena zakončené na -ea , majú príponu -i ?	
Platí, že podľa vzoru dievča sa skloňujú PM SR zakončené v N sg. na -ä, -a ?	
Podstatné mená školstvo, lístie, svalstvo sú pomnožné.	
Majú PM liter, sveter, luster, orchester, bicykel v N pl. príponu e ?	
film, Piešťany, sokoly, skok, strach, cyklus - skloňujú sa všetky PM podľa vzoru dub ?	
Podstatné mená diera, postup, národ, oblečenie sú abstraktné.	

Text 2 Rakovina

Rakovina je hneď po ochoreniach cievneho systému druhá najčastejšia príčina smrti u ľudí. Jej nebezpečenstvo spočíva v tom, že nemá konkrétny príznak.

Ako rakovina zabíja? Bunky majú svoju genetickú informáciu, ktorá im určuje ich funkciu v tele a aj ich životnosť. Ak sa informácia v géne poškodí, tak sa bunky začnú nekontrolovateľne množiť a prestanú si plniť svoju funkciu. Vznikajú vlastne úplne iné bunky a tie potláčajú funkcie ostatných orgánov. Z nich vzniká tkanivo zvané nádor, ktoré často tlačí na nervy alebo krváca. Pacienti trpia slabou imunitou, nechutenstvom, stratou váhy, náchylnosťou na zrazeniny alebo na vykrvácanie a najmä veľkými bolesťami.

Liečbou týchto chorôb sa zaoberá vedný odbor s názvom onkológia. Nádory delíme na benígne (bežné tukové, chrupkové alebo kožné hrčky, ktoré pacienta neohrozujú na živote), malígne, čiže zhubné (rakovina) a prechodné (môžu sa zvrhnúť na zhubné).

(Prof. MUDr. Juraj Pečan, CSc. : *prečo sa rakovina dá liečiť – 7. Prednáška Detskej Univerzity Komenského v Divadle Aréna*).

11. Z uvedeného textu vypíš:

- PM ŽR – vzor ulica (3) :
- Tri PM – pád inštrumentál:
- 5 abstraktných PM:
- PM, ktoré zodpovedá charakteristike: všeobecné, konkrétne PM MR, sg., A, chlap:
- PM s významom odolnosť:

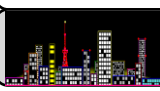

12. Poznať terminológiu lekárov je veľmi dôležité. Spoj slovo so správnym vysvetlením :

1. laryngitída
2. hepatitída
3. anorexia
4. bulímia
5. astma
6. cysta
7. apendix
8. karcinóm
9. ischemia
10. pneumónia

- A chorobný útvar, zdurenina
- B výbežok slepého čreva
- C zhubný rakovinový nádor
- D dýchavičnosť
- E zápal hrtana
- F zápal pečene
- G chorobná chuť do jedla
- H bezkrvnosť tkanív/orgánov
- CH zápal pľúc
- I nechúť do jedla, strata chuti

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. Doplň domino vzorov.

	zať			orlíča	
		leopard			
hady				radnica	
	epidémia				
					

14. Pozorne si prečítaj vety a napíš, aké prípony má vzor chlap v N pl.

Pedagógovia dnes už bežne využívajú počítače a interaktívne tabule. Všimli ste si, že ak má otec v rozprávke troch synov, dvaja starší bratia sú neúspešní? Duchovia a strašidlá z celého Slovenska majú svoj festival v Bojniciach. Žiaci sa učili vkladať tabuľku v programe Word. Na konferenciu boli pozvaní aj hostia z Čiech. Známi slovenskí speváci?

Odpoveď : Vzor chlap má v N pl. prípony : _____

15. Napíš, čo majú uvedené slová spoločné:

- rozpätie, beh, čas, zvedavosť, úsilie, skromnosť=
- sympóziu, pódium, lekn, bidlo, euro, ústa =
- rande, ragú, ražniči, pyré, filé, Rúť=
- olej, tulene, Sliache, okuliare, plášť, mravce=
- tvár, tyč, zbraň, neter, päšť, niť=

Sebahodnotenie dnes vyjadri 5 PM (príklad: úspech, radosť, hnev...).

Zdroje:

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Bojnice>

<http://www.bojnice.sk/z-dejin-bojnic.phtml?id3=7908>

Detská univerzita aj pre dospelých. Petit Press Bratislava 2012. Pechan, Juraj: Prečo sa rakovina dá liečiť, s. 76 – 85.

